

India, Pakisztán, Banglades

20. századi története előzményekkel

– *vetíthető oktatási segédanyag* –

सत्यमेव जयते

Keglevich Kristóf

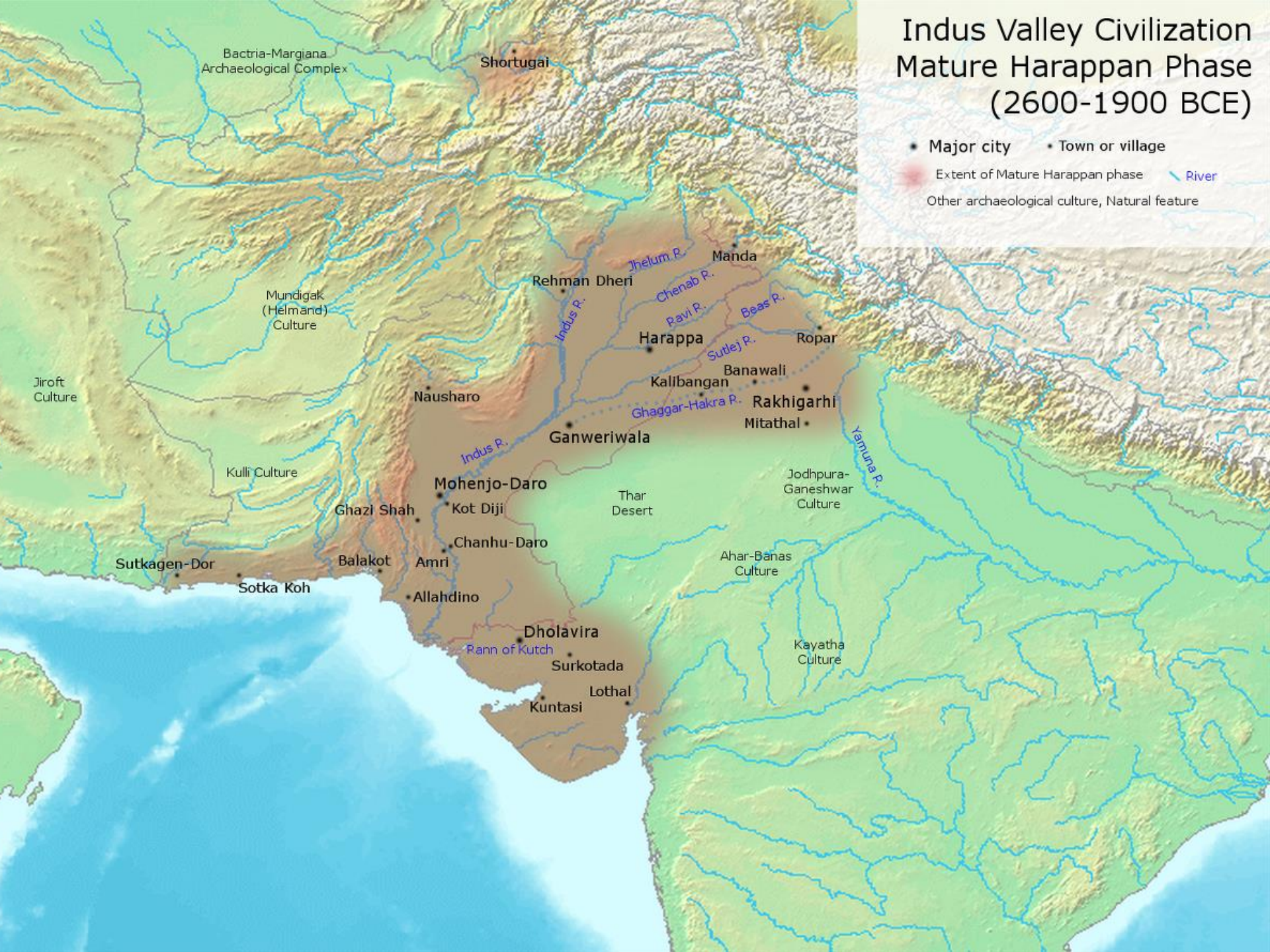

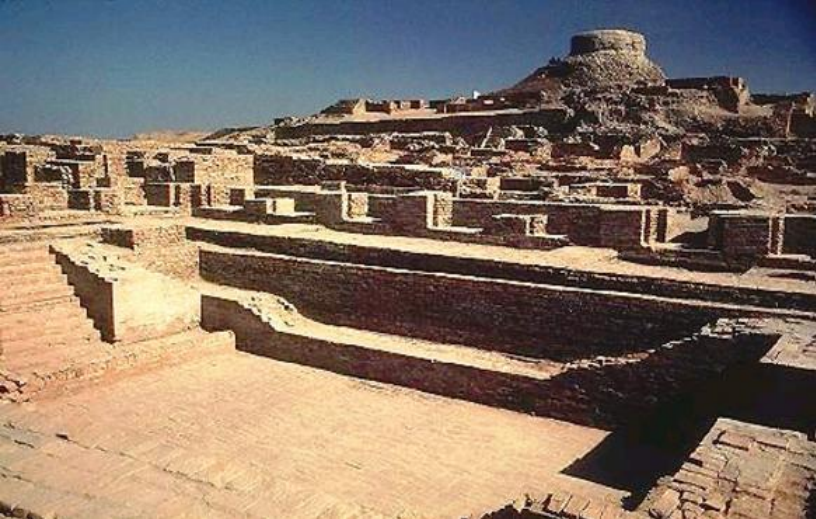
Budapesti Fazekas Mihály
Gyakorló Általános Iskola
és Gimnázium

Budapest, 2020

Indus Valley Civilization Mature Harappan Phase (2600-1900 BCE)

- Major city
- Town or village
- Extent of Mature Harappan phase
- River
- Other archaeological culture, Natural feature

1. Ókor – Indus-völgyi civilizáció
Kr. e. 3–2. évezred
pl. *Mohendzso-Daro*
őslakosok: dravidák

- árja bevándorlás (indoeurópaiak) – Kr. e. 14. sz.
- ↓
- 4 kaszt: brahman (értelmiségi), ksatria (katona),
vaise (közrendű), sudra (szolga)
- ↓
- származási-foglalkozási közösség, azonos jogok
- *ASÓKA* (Kr. e. 3. sz.) *oszlopa* → ma India címerében
- *II. CSANDRAGUPTA király* (400 körül) *delhi vasoszlopa*

2. India vallásai

- hinduizmus
 - inkább gondolatrendszer / életfilozófia, mint vallás
 - az se egyértelmű, hány istent hisz:
kérdés, BRAHMA-VISNU-SÍVA ugyanazon isten megtestesülései-e
 - világ megváltoztathatatlan → kasztrendszer
 - reinkarnáció
 - a tehén szent állat
- buddhizmus
 - BUDDHA [Megvilágosodott] = GAUTÁMA SZIDDHÁRTA (Kr. e. 500 körül)
 - nirvána = boldog megsemmisülés ← vágyakról való lemondás
 - az Indiai szubkontinensen ma nem jellemző
(inkább Srí Lanka, Burma)
- iszlám
 - Indiában a 16. századtól terjed
 - mogul hódítás (K-Ázsiából)
 - ↳ a 18. század végéig India őket uralja (utána az angolokat)

Tádzs Mahal: SÁH DZSAHÁN mogul sah építtette felesége síremlékeként
(17. sz.) └ király
≈ perzsa kert (a mogulok számára a perzsa kultúra volt a trendi)

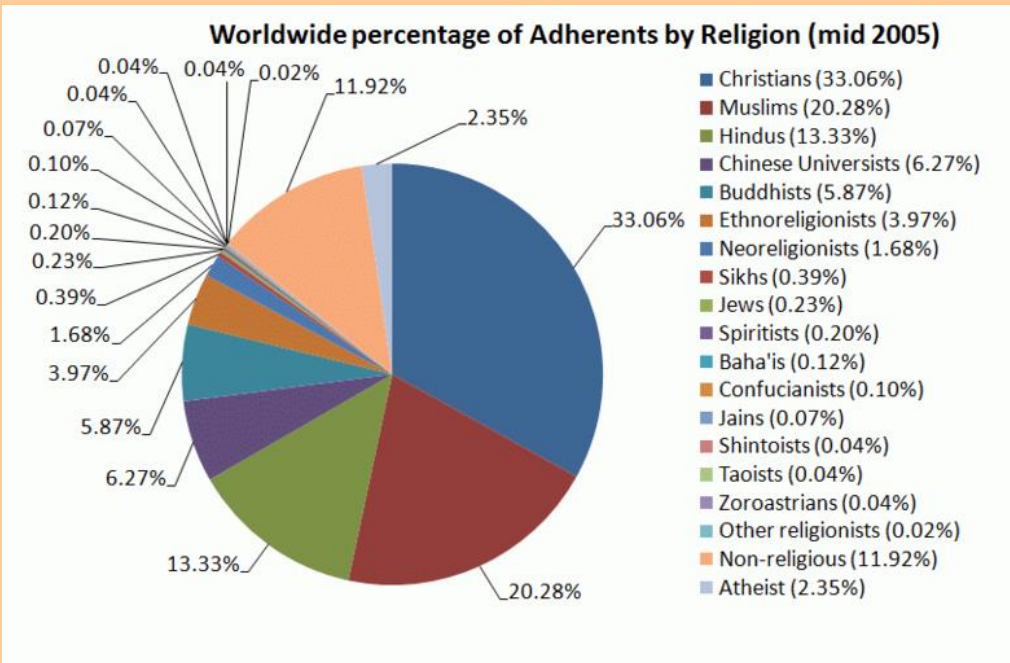

- A mai India nagyon kevert val-lásilag, nyelvileg és kulturálisan
- Pakisztán és Banglades vallásilag nagyjából egységes
 - tisztán mohamedán
 - de: Indiában is kb. ugyanannyi mohamedán él, mint Pakisztánban!
- Megfontolandó: Indiában annyi keresztény él (28 millió), mint Mo lakosságának háromszorosa

	India	Pakisztán	Banglades	Össz.
Hindu ■	80% (966 M)	2% (4 M)	9% (15 M)	63% (985 M)
Muszlim ■	14% (172 M)	96% (183 M)	90% (149 M)	32% (504 M)
Keresztény ■	2% (28 M)	2% (3 M)	0%	2% (31 M)
Egyéb	4% (44 M)	0%	1% (1 M)	3% (46 M)
Összesen	100% (1210 M)	100% (191 M)	100% (166 M)	100% (1567 M)
Buddhista ■				

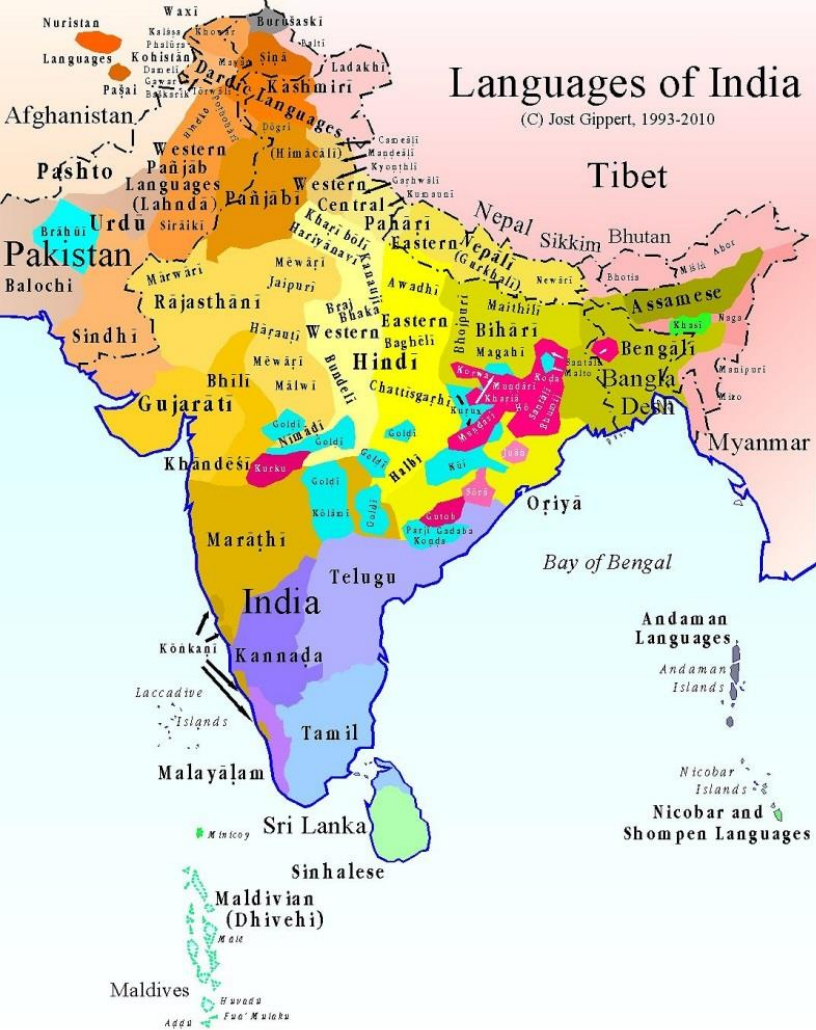
M = millió fő (2011. évi adatok, https://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_India)

- Megfontolandó: a hinduk a világ népességének 13%-át teszik ki!
 - Vallási ellentétek: szigorúan monoteista iszlám, Allah ábrázolásának tilalma
- ↕
- sajátos hindu istenszobrok

Siva, Maa kali és Aditi hindu istenségek szobrai

- Sok nyelv
- Az angolok több száz fejedelemsé- séget gyarmatosítottak
- GANDHI az egy nemzet eszméjét vallja: Indiában a vallási / nyelvi különbsé- gektől függetlenül mindenki indiai ~ 19. sz.-i mo-i *natio Hungarica*-elv

India nyelvei

Brit India (az Indiai Birodalom) tartományai

3. Angol uralom

- Brit Kelet-indiai Társaság (1600)
 - monopóliuma van az indiai kereskedelemre
 - az angol kizsákmányolás jelképe
- A gyarmatosítás ürügye: úgymond csak az angolok képesek fönntartani a rendet és a biztonságot
- 1857/58, szipolylázadás a gyarmati uralom ellen

└ bennszülött katona

véresen leverik

mindazonáltal: engedmények

→ K-Indiai Társ. Ø

indiai alkirály,

VIKTÓRIA India császárnője lesz,

India-ügyi minisztérium

- India a brit korona legszebb gyémántja **konkrétan és képletesen**

Az indiai Koh-i-Noor gyémánt

VIKTÓRIA brit királynő (1837–1901, 1876-tól India császárnője)

önarckép 1835-ből

4. MOHANDÁSZ KARAMCSAND GANDHI (1869–1948) személye és törekvései

- India politikai és spirituális vezetője,
a függetlenségi mozgalom vezéralakja,

Nemzeti Kongresszus Párt (a 19. sz.-tól létezik)

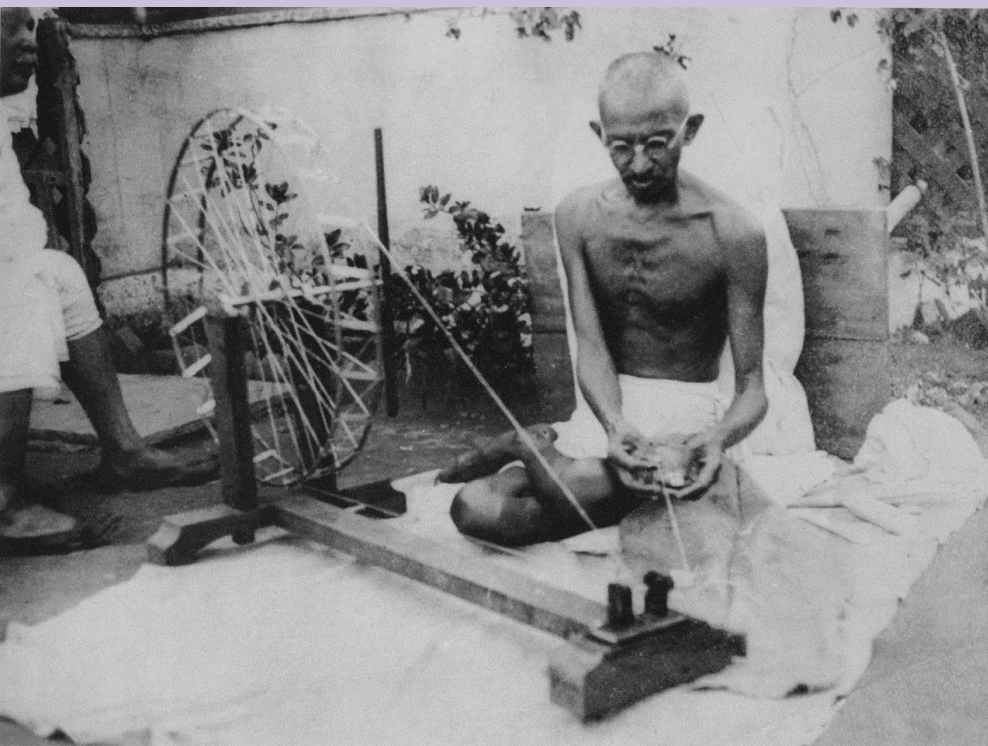
- Indiai szokás szerint 13 évesen nősül,
feleségéhez hű marad, 4 fia születik
- Angliában tanul → jogász
- Dél-Afrikában – ahol ügyvédként dolgozott –
leszállítják a vonatról, miután nem hajlandó
átmenni az első osztályról a harmadik osz-
tályra, pedig az első osztályra volt érvényes
jegye
- 1915-ben tér vissza Indiába
- Filozófiájának forrásai:
 - hinduizmus
 - Biblia (KRISZTUS arcképe szobája falán függ)
 - TOLSZTOJ művei

A fiatal GANDHI ügyvédként (1906)

- Filozófiája:
 - erőszakmentesség
 - passzív ellenállás
 - elítéli az ételek Indiában szokásos erős fűszerezését és sózását
- Függetlenségi mozg. → a MAHÁTMA nevet kapja [„nagy lélek” szanszkritul] ↓

- Jelképes akciói:
 1. éhségstrájk **a hindu–mu-
zulmán egységért**
 2. maga ül a rokkához, hogy ösztönzést adjon a britek által elsorvasztott helyi szövőiparnak

GANDHI a rokkán fon, 1920-as évek vége

3. európai öltözékét hagyományos fehér gyolcsruhára cseréli, a brit alkirályt is ebben keresi föl → ezzel végleg fölingerli a brit konzervatívokat, köztük CHURCHILLT: *„Riasztó és visszataszító látni, hogy GANDHI úr, egy zendülő angol kamarai tag ügyvéd fakírként pózol, félmeztelenül lépdel az alkirályi palota lépcsőin ... hogy egyenlő félként tárgyaljon a király-császár képviselőjével.”*
4. 1930: a sómenet élén indul el a tengerhez (sólepárlás), hogy tiltakozzék a britek sómonopóliuma ellen → a közel 400 kilométeres út során több ezer tiltakozó csatlakozik

GANDHI a sómenet élén

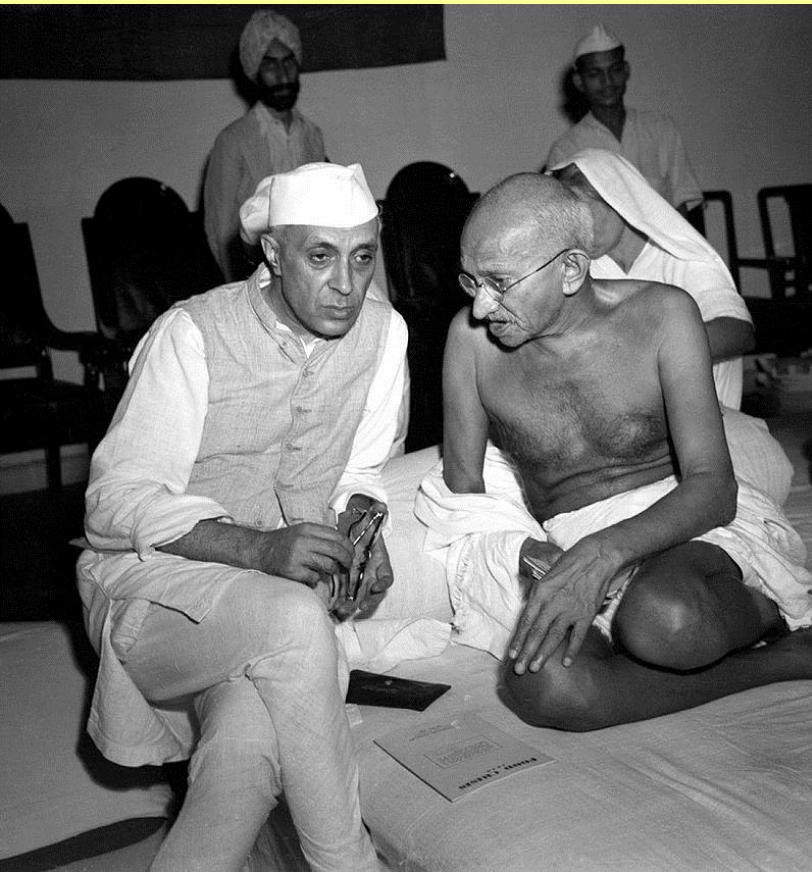
↓
a függetlenségi
törekvések
mérföldköve

- a britek többször bebörtönzik, de végül tárgyalni kényszerülnek vele

5. 1930' – az útkeresés évtizede

- 1931: Westminsteri Statútum
a Brit Nemzetközösség = British Commonwealth domíniumai
(pl. Kanada, Ausztrália, Dél-Afrikai Unió) törvényhozási önállóságot
kapnak
→ India nem lesz domínium → CSALÓDÁS
→ India vezető rétege mindinkább az elszakadást látja megoldásnak

- 1935: India-törvény
→ ÚJABB CSALÓDÁS
→ az alkirály irányít továbbra is
↳ neki felelős kormány,
szűk választójog
→ kül- és hadügyekben (is) brit
irányítás
- Anglia a II. világháb. alatt teljes füg-
getlenséget ígér – a háború utánra

NEHRU és GANDHI, 1942

6. A függetlenség útján

- A II. vh. utáni évtizedekben a gyarmati rendszer felbomlik
→ ideiglenes kormány Indiában DZSAVÁHARLÁL NEHRU vezetésével
- 1946 → véres összecsapások:

Muzulmán Liga

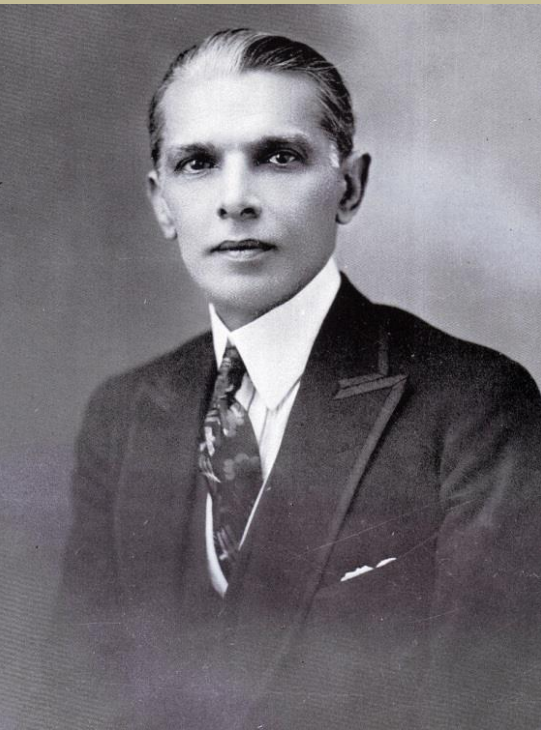
- vezetője ALI DZSINNAH
- célja Pakisztán kiszakítása

Nemzeti Kongresszus

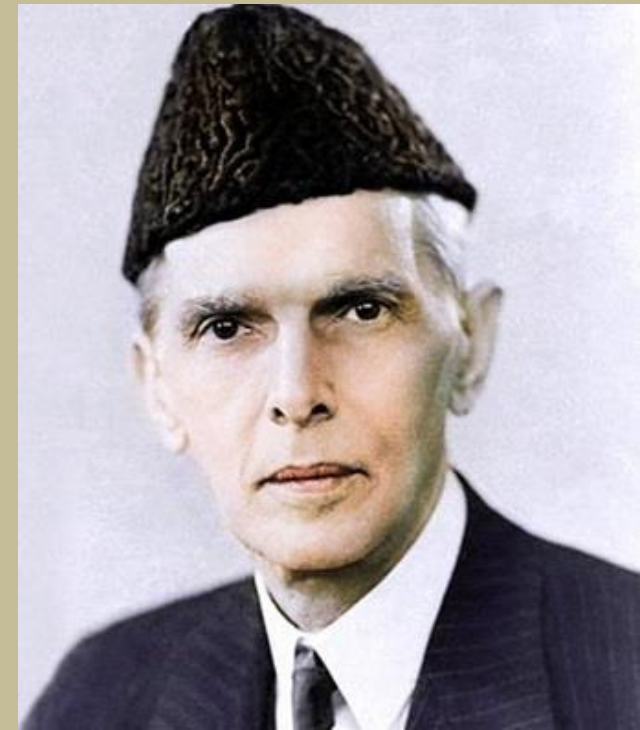

a függetlenségi mozgalom egysége megbomlott

*MUHAMMAD ALI DZSINNAH
(1876–1948)*

- az Összindiai Muzulmán Liga elnöke
- GANDHIhoz hasonlóan nyugatosodott indiai
- az iszlám számára inkább kultúra, mint vallás
→ a skót, ír whiskyt is szereti
- Pakisztán alapítója

- 1947: India függetlenné válik
2 országra szakad: India + Pakisztán [= „tiszták földje” urdu nyelven]
↳ 1947–1971 Bangladesssel egy állam
- 1948: GANDHI éhségstrájkjal eléri, hogy India adja át Pakisztánnak a nemzeti vagyon neki járó részét
→ egy szélsőséges hindu nacionalista lelőtte Újdelhiben (78 éves)

- polgárháború (← angol mesterkedések – többállamos megoldásban érdekeltek)
– milliók hagyják el lakóhelyüket, hogy a vallásuknak megfelelő országba költözzenek → menekültáradat
– Pakisztán vallásilag intoleráns → ma szinte teljesen mohamedán

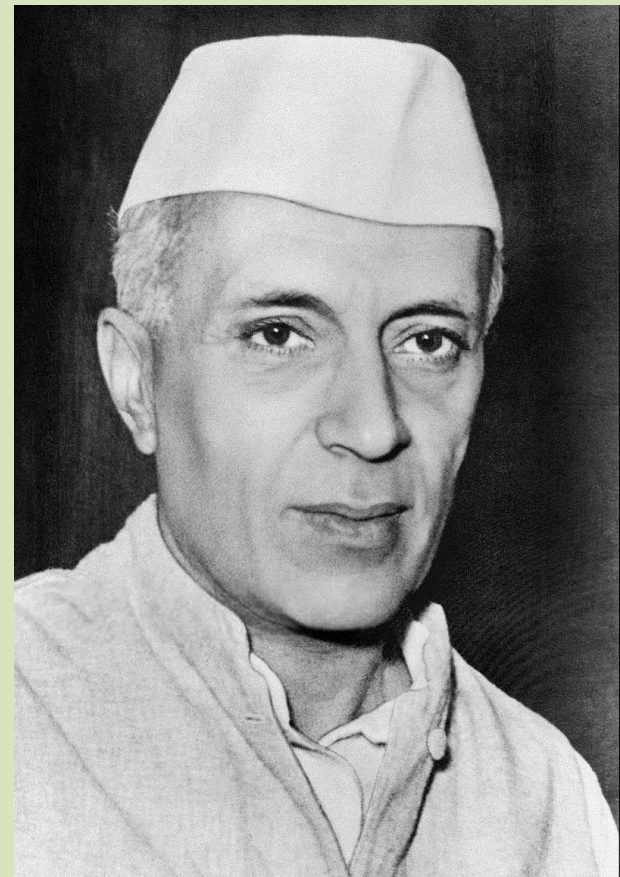
*1947: menekülteket szállító
vonat indul Pakisztánba*

- Indiában – **GANDHI nyomán** – a vallás nem meghatározó, Pakisztán ellentétes utat jár: vallási radikalizálódás
 - félelem Indiától (nehogy visszafoglalja a területet)
 - nekik is lesz saját atombombájuk
 - hadsereg komoly szerepe
 - Afganisztán kvázi hátországgént való fenntartása
 - Pakisztán → 1971: Banglades kiválik (történelmi neve: K-Bengália)
 - ↳ vallási alapon csatolják Pakisztánhoz, de lakosai mellőzöttek
- a hidegháborúban Kína és az USA Pakisztánt, a SZU Indiát támogatja

- Ceylon (angolos név, = Srí Lanka) – buddhista
1948: monarchiaként válik függetlenné, államfője a brit uralkodó
1956: diplomáciai kapcsolatot kezdeményez a SZU-val és Kínával
1972: függetlenedik a brit koronától → az ország neve Srí Lanka
1983 → polgárháború → 2009: tamilok < szingalézek

7. India politikája a 20. század második felében

- NEHRU – az Indiai Köztársaság miniszterelnöke
(1947–1964†)
 - 1947: konfliktus Pakisztánnal Kasmír birtoklásáért (zömmel mohamedán lakosságú, Indiához tartozik)
 - tömbön kívüliek mozgalma / harmadik világ az amerikai és szovjet táborhoz képest
harmadik – India, Indonézia, Egyiptom (a gyarmati uralmat frissen fölszámolt államok) + később Jugoszlávia, Kuba
→ 1961, belgrádi értekezlet:
El nem kötelezettek

- INDIRA GANDHI
 - miniszterelnök (1966–1977, 1980–1984)
 - NEHRU leánya, a GANDHI férje neve (nem rokona MAHÁTMA GANDHINAK), de jó marketingfogás
 - politikusdinasztia: fia, RADZSIV GANDHI is miniszterelnök lesz (1984–1989)
 - mindkettőjüket meggyilkolják (INDIRÁT a függetlenségükért küzdő szikhek)

- belpolitikai problémák
 - szegénység, elmaradottság (az indiaiak többsége 2020-ban sem használ vízöblítéses WC-t)
 - túlnépesedés (az Indiai Köztársaság lakosainak száma kb. 1,3 milliárd, nem sokkal marad el Kína mögött)
 - a társadalom még mindig kasztmeghatározott

A képek forrásai

2. dia – Indusvölgyi civilizáció

[https://en.wikipedia.org/wiki/Indus_Valley_Civilisation#/media/File:Indus_Valley_Civilization,_Mature_Phase_\(2600-1900_BCE\).png](https://en.wikipedia.org/wiki/Indus_Valley_Civilisation#/media/File:Indus_Valley_Civilization,_Mature_Phase_(2600-1900_BCE).png)

3. dia – Mohendzszo-Daro, a szárnáti Asóka-oszlopfő, a delhi vasoszlop

https://hu.wikipedia.org/wiki/Mohendzsod%C3%A1ro#/media/F%C3%A1jl:Mohenjodaro_Sindh.jpeg

http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Okor-kelet/Okori.es.keleti.muveszet/f/Image/Muveszet_India/tn_india4_2.jpg

https://www.researchgate.net/figure/Delhi-Iron-Pillar-1_fig2_323689496

5. dia – Tádzs Mahal

<https://www.invia.hu/blog/taj-mahal-a-szeretet-szimboluma-indiaban/>

6. dia – indiai vallások

https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_India#/media/File:Brit_Indian_Empire_Religions3.jpg

7. dia – A világvallások elterjedtsége, hindi istenségek

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Worldwide_percentage_of_Adherents_by_Religion.png

<https://angyalforras.hu/egi-forras/felemelkedett-mesterek/indiai-istensegek>

8. dia – India nyelvei, Brit India

<https://www.quora.com/Which-languages-are-spoken-in-india>
https://hu.wikipedia.org/wiki/Brit_India#/media/F%C3%A1jl:Political_Divisions_of_the_Indian_Empire,_1909.jpg

9. dia – Viktória (önarckép; 1887-ben) és a Koh-i-Noor gyémánt

https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_Victoria#/media/File:Victoria_sketch_1835.jpg

https://hu.wikipedia.org/wiki/Vikt%C3%B3ria_brit_kir%C3%A1lyn%C5%91#/media/F%C3%A1jl:Queen_Victoria_1887.jpg

<https://paradoxalnews.wordpress.com/2012/02/07/la-couronne-dangleterre-maudite/>

10. dia – Gandhi

https://en.wikipedia.org/wiki/Mahatma_Gandhi#/media/File:Mahatma-Gandhi,_studio,_1931.jpg

11. dia – Gandhi fiatalon, illetve rokkával

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e5/Gandhi_costume.jpg

https://en.wikipedia.org/wiki/Mahatma_Gandhi#/media/File:Gandhi_spinning.jpg

12. dia – Gandhi a sómenet élén

<https://mult-kor.hu/10-teny-a-sorol-20150202?print=1>

13. dia – Nehru és Gandhi

https://hu.wikipedia.org/wiki/Mohand%C3%A1sz_Karamcsand_Gandhi#/media/F%C3%A1jl:Gandhi_and_Nehru_in_1946.jpg

14. dia – Ali Dzsinnah

<http://www.life-memo.com/read/print/284>

https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad_Ali_Jinnah#/media/File:Quaid-e-Azam.jpg

15. dia – Migráció

<https://indopakradar.blogspot.com/2017/02/partition-of-india-iii.html>

<https://opinion.bdnews24.com/2011/08/14/partition-the-price-of-freedom-and-the-price-paid-by-women/>

16. dia – Migráció

<https://www.hindustantimes.com/static/partition/gallery/>

17. dia – Nehru

https://hu.wikipedia.org/wiki/Dzsav%C3%A1harl%C3%A1l_Nehru#/media/F%C3%A1jl:Jnehr.jpg

18. dia – Indira Gandhi

https://hu.wikipedia.org/wiki/Indira_Gandhi#/media/F%C3%A1jl:Indira-Gandhi-ili-50-img-2.jpg

(A letöltések időpontja: 2020. március 19.
Köszönöm Halm Tamás baráti segítségét.)